

” Klappa, stampa, hoppa”

En studie om pedagogers sätt att skapa förutsättningar för deltagande i musikaktiviteter för flerspråkiga barn.

Namn: Bojana Dragovic
Jelena Ostojic

Program: Förskolläroprogram för yrkesverksamma

Uppsats/Examensarbete: 15hp

Kurs: LÖXA1GY

Nivå: Grundnivå/Avancerad nivå

Termin/år: HT/2018

Handledare: Magnus Karlsson

Examinator: Agneta Simeonsdotter Svensson

Kod: HT18-2920-019-LÖXA1GY

Nyckelord: Flerspråkighet, kommunikation, delaktighet, sociokulturellt perspektiv, stöttning, kulturella redskap

Abstract

Pedagoger i förskolan och skolans tidigare år möter allt fler barn som har ett annat modersmål än svenska. Undersökningen riktas just mot hur pedagoger försöker skapa förutsättningar att barn inkluderas i språkfrämjande aktiviteter här i form av musik. Vår studie har en kvalitativ ansats och använder sig av intervjuer och videoobservationer av musikundervisning i dels en förskola och dels en årskurs 1. Syftet har varit att studera på vilket sätt stöttar och hur försöker pedagoger göra barn, med fokus på flerspråkiga barn, delaktiga i musikaktiviteter? Vilka olika kulturella redskap används och får betydelse i dessa aktiviteter? Ett antal musiklektioner har videoobserverats och analyserat utifrån ett sociokulturellt perspektiv på lärande i situerade praktiker.

Resultat i studien visar på de olika redskap pedagoger använder för att stötta barn att bli mer delaktiga i aktiviteten och att musik som ämne kan skapa förutsättningar för barns deltagande i aktiviteter som främjar språkutveckling hos barn med ett annat modersmål än svenska. Pedagoger använder en mängd resurser såsom kroppsspråk, direkt stöttande samspel och medierande verktyg för att skapa en gemensam aktivitet, göra barnen delaktiga i musikaktiviteten och lära barnen begrepp som har med ljud och rörelser att göra. Pedagogens engagemang och sätt att strukturera aktiviteten fungerar också som resurser för att inkludera alla barn i musikaktiviteten.

Förord

Vi är jättetacksamma att vi har kommit så långt och är färdiga med förskollärare utbildningen. Det har varit en jätteintensiv och lärorik period i våra liv. Vi lärde oss mycket nytt genom denna utbildning som vi ska använda i praktiken på våra arbetsplatser. Genom den processen har vi haft också möjlighet att lära känna många nya människor som blev allt mer vänner nu.

Detta examensarbete hade vi inte kunnat genomföra utan de barn och föräldrar från de medverkande förskolorna som vi utgått från i vår studie. Vi vill härmed därför tacka barens föräldrar för deras samtycke till att vi fått observera och filma deras barn under de olika musikaktiviteterna.

Vi vill även tacka vår handledare Magnus Karlsson som varit ett bollplank och stöd och råd för oss under hela arbetes gång samt även tacka varandra för ett gott och givande samarbete tillsammans kring arbetet. Det har varit många givande samtal, idéer och peppande som vi haft med varandra.

Sist men absolut inte minst vill vi tacka våra familjer som har varit förstående, stöttande och som har fått stå ut med en del frånvaro.

Bojana Dragovic & Jelena Ostojic
Göteborg, januari 2019

Innehåll

Förord	1
1 Inledning	4
1.1 Syfte.....	5
1.2 Frågeställningar	5
2 Tidigare forskning	6
3 Teoretisk utgångspunkt	9
3.1 Sociokulturellt perspektiv	9
3.1.1 Kulturella redskap	9
3.2 Centrala begrepp	10
3.2.1 Språk och kommunikation.....	10
3.2.2 Scaffolding.....	10
3.2.3 Delaktighet.....	10
4 Metod och genomförande	11
4.1 Intervjuer med pedagoger	11
4.2 Videoobservationer	12
4.3 Tillvägagångsätt och urval.....	12
4.4 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.....	13
4.5 Etiska överväganden	14
5 Resultat av intervjuer och observationer	15
5.1 Del 1: Intervjuer med musklärare	15
5.1.1 Pedagogers syn flerspråkighet.....	15
5.1.2 Pedagogers syn på planering av en musikaktivitet.....	15
5.1.3 Pedagogers syn på musik som metod för språkutveckling.....	16
5.1.4 Förskollärarnas syn på eventuella resultat och effekter som musik kan ha för språkutvecklingen	16
5.2 Analys av deltagandet i två olika sångsamlingar.....	17
5.2.1 Musikaktivitet 1	17
5.2.2 Musikaktivitet 2/a	19
5.2.3 Musikaktivitet 2/b	21
5.3 Sammanfattning av analys och didaktiska reflektioner	23
Diskussion	25
5.4 Resultat diskussion	25
5.4.1 Resultat i ljuset av tidigare forskning.....	26

5.5	Didaktiska reflektioner och betydelse för yrkesutövningen	27
6	Referenslista.....	29
7	Bilagor	1

1 Inledning

På grund av arbetsinvandring och krig flyttar människor till Sverige för att hitta bättre livsvillkor och skapa ett tryggt liv. Vi pedagoger möter allt fler barn som börjar förskolan och skolan och har ett annat modersmål än svenska. Vi arbetar själva på en mångkulturell förskola och skola sedan flera år tillbaka som barnskötare. Vi märker för varje år att barngrupperna ändras med avseende på språklig bakgrund och att barn med ett annat modersmål blir fler. Av 510.000 landets alla barn är 84% barn i åldern 1 till 5 år inskrivna i förskolan, 5 % av de inskrivna barnen är nyinvandrade eller barn med okänd bakgrund.(Skolverket).

Vi har länge varit intresserade av frågor som rör flerspråkighet. Det språk man lär sig först är vårt första språk eller också kallat modersmål och det språk vi lär oss efter vårt modersmål blir således vårt andra språk. Oftast är vårt andra språk majoritetsspråk i det samhälle där man lever i. För barn som är flerspråkiga är det sociala sammanhanget och samspelet med andra en viktig resurs och har stor betydelse för dessa barnen för deras lärande och språkutveckling. I förskolans vardag och i de samspelssituationer som förekommer i förskolan använder sig barnen av uttryck som förekommer dagligen i förskolans aktiviteter och rutiner och dessa bildar ett stöd för barnens språkutveckling. Därför understryker flera forskare vikten av att man arbetar medvetet med flerspråkiga barns språkutveckling med hjälp av bland annat musik och sång (Jederlund,2011).

I läroplanen (Skolverket ,2011, 2016) för förskoleklassen, förskolan och skolan står det att elever ska ha möjlighet att uppleva och utveckla sina olika förmågor inom musicerande, rytmik, dans, drama för att uppleva olika uttrycksformer. Detta omfattar möjlighet för flerspråkiga barn att prova och utforska språket inom de estetiska formerna eftersom de kan gestalta olika kunskaper och erfarenheter genom musik som ämnet.

I förskolans och förskoleklassens alla pedagogiska aktiviteter och rutiner ska det således skapas möjlighet för att barn ska bli delaktiga i språkfrämjande aktiviteter som ska bidra till deras utveckling av både sitt eget modersmål och det svenska språket (Kullti, 2009).

Vi har valt att studera hur pedagoger didaktiskt arbetar med att få flerspråkiga barn delaktiga i pedagogiska och språkfrämjande aktiviteter. Vi har valt att studera detta inom ramen för olika musikaktiviteter i skolans tidigare år.

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur pedagoger didaktiskt arbetar med att få barn i förskolan och i skolans tidiga år, med fokus på flerspråkiga barn, delaktiga i pedagogiska och språkfrämjande aktiviteter.

I vår undersökning kommer vi att använda oss av kvalitativa intervjuer och analysera videoobservationer av musikaktiviteter, för att kunna studera vilka redskap pedagoger använder för att inkludera barn i musikaktiviteter. Vårt fokus är barn med ett annat modersmål och hur dessa barn kan få möjlighet att utvecklas i språkliga lärandeprocesser genom en musikaktivitet.

1.2 Frågeställningar

- På vilket sätt stöttar och hur försöker pedagoger göra barn, med fokus på flerspråkiga barn, delaktiga i musikaktiviteter?
- Vilka olika kulturella redskap används och får betydelse i dessa aktiviteter?

2 Tidigare forskning

Kultti (2012) har studerat hur flerspråkliga barn görs delaktiga i pedagogiska aktiviteter och har påvisat hur barnen med ett annat modersmål agerar under musiksamlingar. I sin forskning har hon studerat och analyserat barnens deltagande inom sångsamlingar samt musicerande. Hon valde dessa aktiviteter för att kunna analysera barns förmåga av språkbyte inom lek och sång. Hon visar hur barn använde sig av språkbyte (eng. code-switching) i en aktivitet som skapades inom en sångsamling. Ett annat syfte var också att se vilka typer av kommunikation som kan förekomma när man analyserar en sångsamling som gemensam aktivitet på förskolan där alla barn är lika inkluderande, även dem som inte har svenska som modersmål.

I hennes forskning visas hur stöttning från lärare är en möjlighet för barn att vara med i ett språksammanhang och detta gör även att deras deltagande förändras. Vidare menar Kultti (2012) att med hjälp av stöttning blir relationerna tydligare mellan barnens vardagsaktiviteter och begrepp. Pedagogers stöttning menar Kultti (2012) är tydligt grundat till vår värdegrund som gäller mer generellt som rätten till deltagande i aktiviteterna.

I hennes resultat framkommer det även att resurser som kommunikativa resurser som exempelvis musiksamlingar. Dessa resurser erbjuder en möjlighet för barnen att använda både fysiska och språkliga handlingar som exempelvis sånger, gester och rörelser.

Utifrån hennes undersökningar har det kommit fram att estetiska uttryck skapar studiemotivation för elever med ett annat modersmål och har en positiv påverkan på deras språkliga utveckling i förskolan och i skolan i Sverige.

Lagerlöf, Wallerstedt och Pramling (2014) har gjort en studie som är en del av ett omfattande internationellt forskningsprojekt gällande barns användning av ny teknik i de yngre åldrarna, då nya digitala och multimedia teknologier används mer och mer i förskolan och skolan.

Deras forskning undersöker hur barn interagerar med ny teknik i utbildningsinstitutioner med och utan en pedagog som deltar. Med en sådan forskning hjälper det att skapa kunskap om vad tekniken ”gör” vad gäller barns aktiviteter med och runt det samt vikten av det och om det är någon skillnad då en pedagog deltar i dessa aktiviteter med barnen.

Tekniken som används är en prototyp för implementering av datorstödd musikimprovisation. Den består av en dataprogramvara som är ansluten till ett keyboard samt en högtalare. När man spelar på keyboarden spelas ett svar som kan vara språkmässigt lika med det man matat in av systemet. Två sådana sessioner och interaktionen under dessa sessioner observerades, den ena var när pedagogen lät barnen arbeta och experimentera själva med systemet och den andra var då pedagogen var aktiv och deltagande i sessionen.

Studien visar bland annat att utan den vuxnes deltagande utvecklades aktiviteter som att spela med högtalaren, leka med tangenterna m.m. När sedan den vuxne deltog utvecklades aktiviteter som vidgade barnens erfarenheter. Genom att pedagogen frågade vad barnen hade gjort och skulle göra. Återknöt dessa frågor till musikaliska aspekter av aktiviteten, som att spela med tangenterna på ett samordnat sätt m.m. Pedagoger riktade då barnens uppmärksamhet mot och utmanade även barnen att utforska sina musikaliska kvaliteter.

Enlig Jederlund (2011) som själv har gjort en del forskning kring ämnet språk och musik har det gjorts ett antal studier hur musik utvecklar både hjärnan, hälsan men även språket. Han tar fasta på att lyfta fram relationen mellan språk och musik. Han har sammanställt nationell och internationell forskning som stödjer sambandet mellan barns musikaliska och språkliga utveckling. Detta sätt att se på musik har påverkat förskole praktiken där sånger och ramsor används framförallt med syfte att skapa gemenskap i barngruppen eller för att träna språket.

Kärnan i denna forskning är en instrumentell och kommunikativ syn på musiken där sånger, ramsor och rörelselekar ses som uttryck för kommunikation med andra.

Jederlund (2011) menar vidare att människans talande språk har sitt ursprung i ett holistiskt proto språk. Det är ett musikaliskt kommunikationssystem som bygger på vokala ljud, rörelser och gester. Prosodin i språket förmedlar människors känslor, bygger sociala band, relationer och kulturell gemenskap. Då människan är så känslöstämmande och emotionell gruppvarelse hade vi inte kunnat leva vidare utan detta. Vår kommunikationsförmåga är den mest grundläggande färdigheten och till den hör vår musikaliska som vår talspråkliga förmåga in. Både språk och musik har en gemensam evolutionär föregångare, ett kommunikationssystem baserat på de element som ännu är gemensamma för båda vilket är ljud, melodi, rytm och rörelse. Språk och musik har gemensamma grunder med detta perspektiv och bilda en gemensam utvecklingslinje i människans utveckling. Språk och musik på så vis mycket nära släkt med varandra ur ett sådant utvecklingsperspektiv (Jederlund 2011). Studien visade att musiken gav barnen framför allt motivation, glädje och trygghet. Detta menade personalen i studien är förutsättningar som är självklara för en positiv utveckling av barnens språk.

Ytterligare en studie som heter ” Vägen till språket” som är gjord av Centerheim Jøgeroth och Mulder (1997) påvisar en stark koppling mellan motorisk utveckling och språkutveckling. En del barn i studien fick extra musikundervisning under olika lång tid medan en del andra barn inte fick extra musikundervisning. Alla barnen fick sedan ett ordminnestest där de fick återge så många ord som möjligt som de hört efter tio respektive trettio minuters väntan var musikbarnens resultat avsevärt bättre än barnen i den andra gruppen. Ju längre tid musikundervisningen pågick desto större var skillnaden. Forskning kring ämnet påvisar hur samt att musik påverkar bland annat barnens språkutveckling (Jederlund, 2011).

Jederlund (2011) skriver vidare om vikten av förhållningssättet till barn, musik och språk. Det är det som utmärker arbetet menar han. Det handlar även om pedagogiska principer för en språkstimulerande musikverksamhet. Man bör som pedagog vara uppmärksam, lyhörd, uppmuntrande och se till barnens intresse, erfarenheter samt vad och hur de uttrycker. Vidare menar Jederlund att alla språk utvecklas och lärs bäst i en aktiv samt social miljö där språken fyller en verklig kommunikativ funktion, där de känns meningsfulla. Det finns även vetenskapligt stöd samt studier där det påvisar att det finns fördelar med att arbeta i grupp. Att arbeta i grupp kan utveckla barnens förmåga att samarbeta och att få en förståelse för hur andra tänker, resonerar men det kan vara ett sätt att inhämta kunskap (Hammar Chiriac et al) påstår Jederlund (2011).

Denna sorts forskningsområde har blivit till en viss del försummat men en förändring är nog på väg och forskningen har tagit fart. En avhandling av Ehrlin (2017) bygger på en studie av språkstimulerande verksamheter vid tre olika förskolor som är mångkulturella och som ligger i en storstadsförort. På förskolorna går det nästan enbart två eller flerspråkiga barn. På två av förskolorna användes musik som metod för att arbeta med språket. På den tredje förskolan använde man någon annan metod. Syftet med studien är att fånga musikens funktioner i det språkstimulerande arbetet med hjälp av observationer, analyser och intervjuer från verksamheterna. Ehrlin (2017) har undersökt hur musik och språk påvisar att barn och vuxna med olika ursprung samt förutsättningar kan med hjälp av och i musik utvecklas tillsammans på flera plan, ett av dem är just på ett språkligt plan. När förskolor tar fasta på musiken som känsla, språk, personligt uttryck och social gemenskap ger den då rika möjligheter till både personligt och socialt lärande samt utveckling i en lustfylld form. Att se på musiken som kultur är ännu ett sätt, detta blir inte minst tydligt i en mångkulturell miljö där varje barn har

sin egen musikkultur med sina sånger, rytmer, danser, instrument och med sina vanor och värderingar. Musik som kultur är ett viktigt identitetsskapande uttryck för grupper inom ett samhälle som Sverige. Gemensamt för alla kulturgrupper är musikens roll som identifikationsobjekt.

Wallerstedt (2014) påvisar i sin tidigare forskning hur människor interagerar med varandra inom musik som ämne samt hur det processar under musikaliska aktiviteter. Forskningen betonar samband mellan olika momentet som t.ex. människans upplevelse vid musicerande inom spel eller lyssning. Hon förklarar vidare att musik bjuder in till olika upplevelser och uppfattningar under aktiviteter vilket gör att ett musikstycke kan upplevas på olika sätt beroende på individens tidigare erfarenhet och upplevelser. Hon vidare förklarar att det finns en social dimension i musik som ämne som påverkar positivt alla individer och därför musik kan bli en av verktyg för att främja utveckling och lärande även inom språkutveckling hos barn med ett annat modersmål än svenska.

Enligt Wallerstedts (2014) forskningsresultat kan artefakter ses som ett stöd för barn att samtala och tänka om och kring. Då barn använder artefakter som stöd får de ökat erfarenheter samt stöd i sin utveckling och tänkande. Likaså tar Wallerstedts (2014) forskningsresultat upp pedagogens roll som en viktig aktör som stöd inom olika meningsskapande aktiviteter med barn. Med hjälp av pedagogen kan barnen komma i kontakt med nya redskap för att skapa en meningsfull musikaktivitet.

3 Teoretisk utgångspunkt

3.1 Sociokulturellt perspektiv

Inom ett sociokulturellt perspektiv ses språket som ett centralt kulturellt redskap för lärande och för hur vi deltar i olika praktiker som i förskolan och skolan. Vygotskij som är grundaren till det sociokulturella perspektivet ansåg att barns språkutveckling är beroende av den sociala miljö som barnen lever i (Säljö, 2000). Vidare menar han att språket fungerar först socialt och blir sedan ett redskap för tänkandet. Språket har således en betydelse för tänkandet där språket och tanken bidrar och är ett redskap och är beroende av varandra när vi utvecklas samt lär (Ehrlin, 2017). Språket kan därmed ses som en länk mellan människan och dess omvärld. I ett sociokulturellt perspektiv kommunicerar människan med sin omvärld och i detta språkliga sociala samspel utvecklas och förändras människan i sitt sätt att tänka och agera (Säljö, 2000). Barnet utvecklas på så sätt enligt detta perspektiv i ett socialt samspel mellan individer.

För att kunna utforma samspelet mellan barn och pedagoger måste man ta hänsyn till barns olika behov och på så sätt anpassa aktiviteter till att alla barn ska känna sig inkluderande i det sociala samspelet belyser Säljö (2000). Ett centralt begrepp inom det sociokulturella perspektivet är att människans kunskaper ses som något som är redskapsberoende (Säljö, 2000).

Språket ses som det mest centrala redskapet. Kulturella redskap kan också innebära olika intellektuella redskap, exempelvis berättande, fysiska redskap som exempelvis projektor eller mer språkliga redskap som bokstäver (Säljö, 2000). Kulturella redskap används då människor ska förstå och analysera sin omvärld. Inom de kulturella redskapen förblir man aldrig fullärd med att använda dessa redskap. Att lära sig är en ständig pågående process där man blir allt mer bekväm med att använda dessa kulturella redskap i vardagen och i olika verksamheter. Då vårt samhälle inte är föränderligt uppfanns det nya redskap som används på nya sätt och på så vis utvecklas vår kunskap på en kollektiv nivå med hjälp av och tillsammans med dessa redskap. Det utvecklas enligt detta perspektiv i ett socialt samspel mellan individer. Språket har även en betydande för tänkandet, språket och tanken bildar ett redskap och som på så vis är beroende av varandra när vi utvecklas samt lär (Ehrlin, 2017).

3.1.1 Kulturella redskap

Kulturella redskap används då människor ska förstå och analysera sin omvärld. Kulturella redskap innebär intellektuella redskap exempelvis berättande och fysiska redskap som exempelvis projektor och språkliga redskap som exempelvis bokstäver (Säljö, 2000). Med detta påvisar Säljö (2000) att människans kunskaper ses som något som är redskapsberoende. Inom de kulturella redskapen förblir man aldrig fullärd med att använda dessa redskap. Att lära sig är en ständig pågående process där man blir allt mer bekväm med att använda dessa kulturella redskap i vardagen och i olika verksamheter. Då vårt samhälle inte är föränderligt uppfanns det nya redskap som används på nya sätt och på så vis utvecklas vår kunskap på en kollektiv nivå med hjälp av och tillsammans med dessa redskap (Säljö, 2000).

3.2 Centrala begrepp

3.2.1 Språk och kommunikation

Med begreppet språk kan det handla om den speciella kanal genom vilket vi kommunicerar (tal, tecken, ton, bild m.m.) det kan även handla om speciella kods-system (fonem, form, syntax) som varje språk består av antingen det handlar om det svenska språket, annat språk eller i musiken tonart (Jederlund, 2011). Med hjälp och genom språket sätter man ord på tankar samt idéer och genom detta att vi har tankar och idéer formulerar man underlaget för vårt språk. Barnen lär sig genom att samtala hur man kan använda språket för att dela erfarenheter, tankar och för att jämföra sitt eget och andras sätt att tänka. Det är därför viktigt att barn tillsammans med andra barn och vuxna får erfarenheter som kan ge dem en grund för språkutveckling (Ehrlin & Doverborg et al, 2017).

3.2.2 Scaffolding

I litteraturen beskrivs scaffolding i termen att de vuxna kan fungera som en byggställning och stöttepelare för att stödja barn i deras lärande. Genom att den vuxne finns till för barnet som en stöttepelare kan den på så vis stödja barnet i deras läroprocess i det som barnet ännu inte klarar av själv och tack vare denna stöttning gör att barnet klarar av det. Stödet som barnet ges är tillfälligt och när barnet utvecklas kommer det stöd och den byggnadsställningen kunna nedmonteras och behovet av stöttning blir ett annat.

Scaffolding som begrepp förekommer en del i litteraturen om barns språkutveckling. I ett språkutvecklingsperspektiv kan stöttningen handla om att den vuxne stödjer barns kommunikation, stöttar samt vidgar barns förståelse och även för att stödja barnens möjligheter till att uttrycka sig och samspeka. Som det har nämnts kan den vuxnes stöttning se ut på diverse sätt och det finns ingen mall att utgå ifrån. All stöttning är situationsberoende och individuellt beroende på vad just det specifika barnet behöver stöttning i och med. De vuxna behöver diverse olika strategier med sig i det dagliga arbetet med barn i förskolan för att kunna stötta varje barn utefter vart det befinner sig och vilket behov de har. (Säljö, 2000).

3.2.3 Delaktighet

I pedagogiska sammanhang är begreppet delaktighet ett vanligt begrepp, både inom praktik och forskning (Pramling Samuelsson & Sheridan, 2009). Wallerstedt, Lagerlöf & Pramling (2014) belyser olika sociokulturella perspektiv som kan delas i tre varianter. Första är aktivitetsteori, andra är lärande som förändrat deltagande och det tredje är lärande som appropriering av kulturella redskap. Lärandet som förändrat deltagande i en praktik menar Wallerstedt, Lagerlöf & Pramling (2014) att till exempel ett barn går från icke deltagande till att bli en allt mer deltagande i en praktik som i en musikaktivitet. Lärande som redskapsberoende innebär att redskapen ett barn får tillgång till och lär sig behärska bidrar till att utveckla barns förmågor och kunskaper.

Grupper som har svårt att få inflytande i samhället använder ofta motstånd som inte väcker mycket uppmärksamhet och som inte kräver koordination eller planering. Vardagsmotstånd tar formen som diskret sabotage, ett passiv trots eller ett undvikande. Vardagsmotstånd är ofta informellt, dolt och inriktat till stor del på resultat som är omedelbart. James Scott menar också att vardagsmotstånd och sådan form av motstånd är den enda möjliga för många individer samt grupper. Barn på förskolan kan ses som en sådan grupp då de har svårt att organisera sig samt agera i det offentliga rummet. Därför menar Vestlund (2015) att man som pedagog bör planera sin aktivitet och inkludera alla barnen på sitt sätt så att inget barn känner sig utanför, inte hänger med utan de känner sig delaktiga under aktivitetens gång. Att aktivt arbeta med de barn som känner sig osäkra eller inte förstår är även det viktigt att man hjälper till och visar vägen, vara tydlig i sin ledarroll, för det är pedagogerna som leder och skapar situationerna som tex musikaktivitet, men även att man uppmuntrar de andra barnen att hjälpa till.

4 Metod och genomförande

Ett metodologiskt förhållningssätt är viktigt att ha i en studie. Detta innebär att man ser metoden som ett hjälpmedel för att finna lösning på sitt problem. Den metod vi valt att använda oss av för att kunna svara på vår frågeställning är den kvalitativa metoden. Då vi utgår ur ett kvalitativt perspektiv utgår vi från att verkligheten kan uppfattas på många olika sätt och att det därför inte finns någon absolut objektiv sanning (Alvehus 2013, Ahne et al' 2015). Vi har använt oss av intervjuer, videoinspelningar och observationer som verktyg för att få reda på hur man arbetar för att barn ska inkluderas och lära sig i musik och språk i förskolan. Vi har i videoobservationerna lagt fokus på hur pedagogerna arbetar. Barnens föräldrar har givit samtycke att vi får videofilma barnen i verksamheten. De barn som filmades oidentifierades för att inte kunna kännas igen.

4.1 Intervjuer med pedagoger

Vi använde oss först av intervjuer för att få pedagogens perspektiv och tankar om hur dem arbetar med musik och vilka redskap dem använder för att skapa språkfrämjande musikaktiviteter. Då man använder sig av intervjuer som metod att samla in information och data får man möjlighet att dels anpassa men också förtydliga de frågor man ställer samt att man får möjligheten att få ett bredare och större urval av svar och reaktioner. Vi valde att använda oss av öppna frågor vid intervjuerna för att kunna reda ut eventuella oklarheter som kan uppstå under själva intervjun. Med öppna frågor som en del av metod och genomförande får man möjlighet att utbyta både kunskaper, erfarenheter och tankar. Intervjuerna transkriberades och vi tolkade, analyserade samt tog med det mest väsentliga ur intervjuerna och använde till vår studie. Detta finns representerat i inledningen till resultatet för att ge en bakgrund till det som händer under musikaktiviteterna under lektionerna som vi sedan analyserar mer ingående.

4.2 Videoobservationer

Observation är den vanligaste metoden inom kvalitativ forskning och innebär att man deltar och observerar i den praktik man är intresserad av för att komma nära de aktiviteter man är intresserad av (Lalander,2015). Observation kommer från latin och betyder just iaktta eller att undersöka. Inom pedagogiken och i pedagogiska verksamheter brukar man förstå observation som en ouppmärksam iakttagelse av sin verksamhet för att försöka observera något som har en pedagogisk betydelse (Björndal,2005). Björndal (2005) skriver att det finns två former av observationer. Den ena formen, observationer av första ordning innebär enligt Björndal (2005) att man studerar den pedagogiska situationen och har detta som sin grundläggande uppgift. Observation av andra ordningen innebär att man är en del av den pedagogiska situationen samtidigt som man observerar.

Fördel med och anledningen till att vi valt denna sorts observation av första ordningen kan vara att den bidrar till att säkerhetsställa en god och högre kvalitet då vi som observerade kunde koncentrera och fokusera på vår uppgift och inte blev splittrade eller besvärade mellan fler uppgifter eller annat som eventuellt kunde distrahera. Vi hade även med oss i åtanke att vår närvaro och observation eventuellt skulle kunna påverka hur barnen och pedagogerna agerar.

En allt vanligare observationsmetod inom pedagogisk forskning är videoinspelning av sociala aktiviteter. Det är en metod som är lämplig då man studerar samspel mellan flera parter efter som man kan fånga samtidigtheten i handlingar och att man kan se om situationer för att upptäcka nya saker, utan att behöva förlita sig på minnet av situationen Kultti (2009). En fördel med videoinspelade observationer är att man ges möjlighet att upptäcka detaljer i samspelet. I vårt fall ger videon möjlighet att se vilka och hur olika kulturella språkliga och andra används och får betydelse i olika musikaktiviteter.

Videoinspelningar är även ett verktyg för pedagoger för att kunna dokumentera aktiviteter inom de språkliga interaktionerna som sker. Syftet med att använda videoobservationer är att se progression och samspel. En fördel med videoinspelade observationer är att man ges möjlighet att upptäcka samspel med lekkaraktärer mellan barn. Korta samspel kan man lättare se om man gör videoobservationer vilket annars är svårt att upptäcka som pedagog, det är även viktigt med sådana stunder för barns gemensamma samspel och kommunikation med varandra och med pedagogen.

Detta sätt som vi tänkte på och som det står i en del litteratur refererar Björndal (2005) till något som Hammersley kallar för reflexiva idealet. Med reflexiva idealet menar de att man är medveten om att situationen och de personer som man observerar i viss mån och reflekterar över vår närvaro och handlingar. Genom att agera som det reflexiva idealet kan man minska effekten av ens närvaro vid observationer men ändå inte få bort närvaron helt och hållet.

4.3 Tillvägagångsätt och urval

Våra videoobservationer började med att vi presenterade oss för barngruppen och pedagogen som höll i musikaktiviteten. Vi förklarade för dem varför vi var närvarande och vad vi hade

för syfte med vår närvaro, att observera en musikaktivitet. Därefter spelade vi in och höll oss i bakgrunden av aktiviteten.

Vi har medvetet valt att skapa kontakt med pedagoger som arbetar i olika delar av Göteborg där det finns grupper av barn som är flerspråkiga.

På så vis arbetar pedagogerna både med en majoritet av barn som är flerspråkiga men också med vad som kallas som minoriteten. Detta för att se hur man på olika platser i staden och med olika mängd flerspråkiga barn arbetar med språket och musiken.

Vi har valt att intervjua ett begränsat antal personer för vår studie, fyra pedagoger.

Varje person som blev intervjuad fick sitt namn benämnt med en bokstav. Vi hade både manliga och kvinnliga deltagare i vår studie. Pedagogerna som vi benämner med R har arbetat i femton år som förskollärare i förskolor där majoriteten av barnen är flerspråkiga.

M har arbetat som förskollärare och är även musiklärare i tio år och likaså i förskolor där majoriteten av barnen är flerspråkiga. T och A har arbetat som förskollärare i två respektive fem år. Bägge arbetar i förskolor där de flerspråkiga barnen är en minoritet.

De utvalda personerna är mellan åldrarna trettio och sextio år och har arbetat cirka mellan två och femton år i förskolan och skolan. Då utbildningsnivån och arbetslängd varierar skulle detta kunna bidra till att de vi väljer att intervjua har olika erfarenheter och därmed även olika synsätt samt perspektiv på verksamheten och dess arbete. Tack vare detta kan man få en bredare förståelse kring det specifika ämnet vilket i detta fall är musik och språk och hur det arbetar på de aktuella utvalda förskolorna kring ämnet musik och språk.

Vi har valt att observera en förskollärare som har arbetat i femton år i förskolan samt en musiklärare som har arbetat i åtta år i skolans tidigare åldrar

4.4 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

Studiens validitet mäter man genom att dess resultat är trovärdiga. Om studien mäter det man tänkt att den ska mäta dvs. att man studerat det man sagt och att syftet går att svara på med hjälp av de metoder och de tolkningar man gjort.

En svaghet då man gör kvalitativ studie kan vara bristen på generaliserbarhet (Svensson & Ahrn, 2015). Reliabilitet kan beskrivas som att resultatet av studien är tillförlitlig. Under studiens gång har vi försökt att alltid ha i åtanke att vi strävar efter att studien ska ha en så hög validitet och reliabilitet som möjligt.

Det finns en del som Alvehus (2013) som är kritiska till generaliserbarheten i den kvalitativa forskningen och menar att eftersom de kvalitativa studierna utförs oftast i mindre skala än de kvantitativa studierna är det svårare att föra över resultaten till liknande områden.

Studien som vi har genomfört kan tolkas som att den har en liten generaliserbarhet eftersom den utgår ifrån ett fåtal personer. För att studien ska vara till viss del generaliserbar har vi då valt att intervjua personer från olika yrkeskategorier, i vårt fall förskollärare och musikpedagoger. Samtidigt kan man generalisera utifrån att jämföra våra resultat med annan forskning i liknande miljöer. Man kan också generalisera kvalitativa studier genom att jämföra resultaten med en annan kontext som liknar den man studerat.

Reliabilitet kan beskrivas som att resultatet av studien är tillförlitlig. Under studiens gång har vi försökt att alltid ha i åtanke att vi strävar efter att studien ska ha en så hög validitet och reliabilitet som möjligt.

4.5 Etiska överväganden

Enligt vetenskapsrådet har forskningsetiska principerna till syfte att ge underlag för forskarens egna reflexioner och ansvarstagande (Vetenskapsrådet,2017). Det viktiga individskyddskravet preciseras i fyra allmänna huvudkrav som kallas för, samtyckeskravet, informationskravet, nyttjandekravet och konfidentialitetskravet. Vi som forskare är skyldiga att upplysa uppgiftslämnare och undersökningsdeltagare om sitt syfte med studien samt vad för villkor som gäller deras deltagande.

Vi meddelade därför våra pedagoger om att medverkan är av fri vilja samt att deltagarna har rätt att avbryta sin medverkan. Vi som forskare skall inhämta också deltagarnas samtycke. Om de undersökta är under femton år bör medgivande skaffas från förälder eller vårdnadshavare om undersökningen innehåller etiskt känsligt underlag. De som samverkar i en undersökning ska ha rätt att på egen hand bestämma om på vilka villkor de ska delta och på hur lång tid.

Deltagarna har rätt att avbryta sitt deltagande om de på något sätt känner sig obekväma med innehållet. Både vi som forskare och alla som är i kontakt med användning av etiskt känsliga informationer om enskilda individer är tvungna att underteckna om tystnadsplikt angående dessa personliga uppgifter för att försäkra personernas identitet och säkerhet. Vi har därför oidentifierat namnen på barn och vuxna i videoobservationerna och att skolan inte ska gå att känna igen. Vi har även lagt över allt material på skolornas Ipad så att data inte riskerar spridas utanför skolan. Data kommer sedan att raderas ett tag efter studien genomförande. Föräldrarna på respektive skola har också skrivit på ett papper om att deras barn kan komma att videofilmas i pedagogiskt syfte. I vår studie är pedagogerna i fokus och barnen ska inte gå att känna igen.

Att utgå från vetenskapsrådets forskningsetiska principer har bidragit till att vi tack vare dessa kunnat genomföra en studie som har gått rätt till både genom metoden, genomförandet, urvalet, validiteten, reliabiliteten, generaliserbarheten samt etiskt. Att utgå från dessa principer utgör studien även mer professionell och tillförlitlig. Detta är en viktig aspekt att ha med då man gör studier om diverse ämnen just för att det ska gå rätt till och på så vis även bidra till tillförlitliga studier som kan vara till hjälp och bidra till att man kommer framåt i den forskningen som råder i de olika kategorier och ämnen som finns inom förskolans och skolans värld (Vetenskapsrådet, 2017).

5 Resultat av intervjuer och observationer

I detta avsnitt analyseras intervjuerna med pedagogerna och deras syn på utvecklingen av språket med musik som metod. Förskolornas arbetssätt om hur de arbetar med musik för att främja flerspråkiga barns språk, belyses därefter. De pedagoger vi har intervjuat har arbetat i förskolans värld i mellan två till femton år. En av pedagogerna är flerspråkig och resten har svenska som sitt modersmål. Alla intervjudeltagarnas namn är fiktiva.

Vi har observerat och videofilmade alla fyra pedagoger och varit närvarande under förskolornas och skolans musiksamlingar i två olika förskolor och skolor runt om i staden. Efter våra videoinspelningar och observationer har vi gett intervjufrågorna till de personer som höll i musiksamlingen och som vi tänkt intervju. Resultatet efter genomförda intervjuer indelas i rubriker som vi valt ut efter de centrala delarna i samtliga intervjuer.

5.1 Del 1: Intervjuer med musklärare

5.1.1 Pedagogers syn flerspråkighet

Alla fyra intervjupersoner talar om flerspråkighet som något vanligt, bra och positivt. Rana beskriver flerspråkighet som något positivt och utvecklande inte bara för barnen utan även för de vuxna med. Vidare menar hon att man lär sig mycket av flerspråkighet, man lär sig exempelvis värna och visa respekt för andra kulturer men även också andra språk. Markus menar att med flerspråkighet får barnen och även de vuxna en förståelse att det finns andra människor, andra kulturer och andra språk än svenska. Alla intervjupersoner menar att alla är vi olika men vi lever i samma värld. En värld som är så mycket större och så mycket mer än bara ”hemma” eller ”mitt land”. De menar också att som samhället ser ut idag så är Sverige mer flerspråkigt än förr och det i sig har blivit det ”nya standard.”

Riddersporre & Söderman (2012) belyser att musik som ämne har viktig roll i barns utveckling. De skriver att musik i olika former skapar barnutveckling, upplevelse och samspel. Många barn som kommer ifrån olika länder har inte samma förutsättningar och erfarenheter av musikundervisning och behöver extra stimulans för att känna sig trygga i ämnet. Förskolans uppdrag är att kompensera det som saknas samt komplettera det som barnet har redan sedan tidigare erfarenheter för att skapa en god utveckling hos flerspråkiga barn i förskolan.

5.1.2 Pedagogers syn på planering av en musikaktivitet

Alla fyra intervjupersoner uttryckte en del gemensamt kring denna fråga. De menade på att de planerar musikaktiviteterna så att alla kan vara med och delta på samma villkor och efter sina egna förutsättningar oavsett hur bra svenskan är. De tänker på att ge tydliga och lätta instruktioner, använda sånger som har så konkreta ord som möjligt och inte är allt för långa och att försöka ge dem en till en: förklaring av uppgiften. Anna berättar att på hennes jobb har de även bilder som stöd under musikaktiviteterna som ett extra stöd både för de barn som

behöver ett sådant stöd men även för alla i gruppen, just för att göra det så tydligt som möjligt. ”Barnen får det förklarat med ord men även också då visuellt”, vissa kan klara sig med verbal förklaring och andra behöver även få koppa det visuellt”.

Enligt Thorgersen (2015) är musikdidaktik i förskolan väldigt viktigt för att skapa förutsättningar för barns musikaliska lärande. Det handlar ofta om hur förskollärarna planerar musikaktiviteterna därför frågorna ”vad, hur och varför” blir i centrum att förhålla sig vid planering av aktiviteterna. Det didaktiska val grundades på förskolans läroplan, som anger vilka musikaliska kunskaper barnen ska få chans att utveckla samt vilka musikaliska erfarenheter ska uppleva för att det ska skapas en inkluderande och musikalisk lärande miljö i förskolans verksamhet.

5.1.3 Pedagogers syn på musik som metod för språkutveckling

Anna förklarar att hon anser att språket är i sig musikaliskt eftersom varje språk har en egen prosodi. Den utforskar man på ett annat sätt när vi arbetar med musik och det kan göra det lättare för barnen att möta nya ord genom att rytmen exempelvis blir en naturlig del i sången. ” Jag har sett att barn som inte kan svenska från början genom musiken börjar härma och delar på ett annat sätt än när vi sjunger i jämförelse med moment som går ut på att vi ska prata med varandra. Det blir en bra språngbräda att sjunga och använda musiken”. Alla är överens om att de tror att musiken kan påverka språkinläringen på diverse sätt som exempelvis att med hjälp av musiken ökar ordförrådet, grammatiken och om pedagogen konkretiserar vad ordens betydelse är men också som de sagt föregående även att man visar visuellt vad orden betyder lär barnen det sig också.

Ehrlin (2015) skriver att personalens engagemang och deltagande i sång bidrar på olika sätt för barn med ett annat modersmål eftersom barnen uppmuntras att vara delaktiga i en kommunikativ gemenskap som musik. Delaktighet i musiksamlingar bidrar till att det skapas gemensamt språk som t.ex. att sjunga hjälper barnen att formulera ord i talat språk. Att använda sig av musikens verktyg och metod såsom sång, rim och ramsor kan vara betydelsefullt eftersom begrepp och ord förklaras och gestaltas. På så sätt arbetar förskollärare medvetet kring flerspråkiga barns språkutveckling.

5.1.4 Förskollärarnas syn på eventuella resultat och effekter som musik kan ha för språkutvecklingen

Alla pedagoger ser musik som metod som något bra och som påverkar språkinläringen. Det de ser som exempel som resultat att musiken kan ha för språkutvecklingen är exempelvis större ordförråd, förståelse, till viss del meningsskapande/grammatik, ta anvisningar och hitta en plats i gemenskapen är bara några exempel som togs upp som eventuella resultat.

Rana: -Jag kan se att musiken har blivit ett sätt för barn som är flerspråkiga och kanske inte kan så mycket svenska att tidigt kunna få en röst hörd och vara med i gemenskapen” Ehrlin (2015) nämner vidare att kreativa processer i barns musikskapande är oerhört viktig för deras utveckling eftersom musikskapande och lek hör samman. Kreativitet och spontana improvisation kan skapa olika processer som integreras i fysisk rörelse i barns lekar. Typisk för det är när barnen kommunicerar under sin lek med en sång som de har sjungit under dagen. Sång och musik hos barn i förskolan skapar övergångar till nya momentet i leken och

därför ska barn estetiska kompetens inte bedömas efter deras verbala kompetens. Därför är det viktigt att flerspråkiga barn får möjlighet att delta i musikaktiviteter för att få ett viktigt element i den svenska musikkulturen.

5.2 Analys av deltagandet i två olika sångsamlingar

Musikaktiviteterna förekommer på olika sätt i de observerade förskolorna och skolorna, och kan ses som en resurs till att utveckla språket och deltagandet. Aktiviteterna observerades vid tre olika tillfällen och några sekvenser har valts ut för vidare analys med fokus på vilka redskap pedagogerna använder för att göra barn delaktiga i undervisningen och situationerna.

5.2.1 Musikaktivitet 1

Den första observationen är en musikaktivitet som äger rum i en förskola där intresset riktas mot hur pedagogerna organiserar verksamhetens arbete med musik så att den blir språkfrämjande och det sätt på vilket pedagogen försöker inkludera barnen i aktiviteterna. I intervjun med pedagogen som höll i den observerade aktiviteten framkom det att syftet med aktiviteten var att öka ordförrådet och få en förståelse för nya begrepp med hjälp av musik, sång och rörelse.

Den övergripande frågan är vilka resurser som används i detta arbete i de observerade musikaktiviteterna. I intervjun med pedagogen som höll i den observerade aktiviteten kom det fram att syftet med aktiviteten var att öka ordförråd och få en förståelse för nya begrepp med hjälp av musik, sång och rörelse. En musikaktivitet som den observerade kan tolkas som ett sätt för förskolan att arbeta med att sträva efter att varje barn ska få möjligheten att tro på sin egen förmåga och att kommunicera på svenska (Skolverket,2016).

Situationen som observeras är en musikaktivitet som äger rum en förmiddag på en förskola där majoriteten av barnen är flerspråkiga. De språk som barnen pratar är arabiska, ungerska, polska och ibo- nigerianska. Pedagogen har en barngrupp på tolv barn som snart ska börja förskoleklass och är fem år gamla. Barnen har sina musikaktiviteter i ett relativt stort rum. Rummet används enbart till musikaktiviteter och är en så kallad musiksall. En del instrument som exempelvis gitarrer hänger längst med väggarna i rummet. Barnen står i en ring tillsammans med pedagogen som håller i musikaktiviteten. Barnen får en introduktion på vad som ska hända under dagens musikaktivitet och pedagogen tar sedan fram gitarren och säger "Idag ska vi köra sången vi brukar börja med för att mjuka upp oss lite och så ska vi ta in nya begrepp, ord. Ord och begrepp som stampa, hoppa och klappa." Pedagogen börjar spela och sjunga sången "Om jag vill så kan jag.. "och musikaktiviteten är igång.

Tur	Talare	Tal	Andra handlingar
1	Pedagogen	”Vi sjunger idag om de olika begreppen stampa, klappa, hoppa”.	Pedagogen tar sin gitarr börjar spela och sjunga sången.
2	Pedagogen	” Stampa, klappa, hoppa. Vi börjar med att stampa”.	Pedagogen säger orden och samtidigt pekar på tavlan där det finns bilder på respektive begrepp.
3.	Alla	”Om jag vill så kan jag stampa..Om jag vill så kan jag stampa med mina fötter..”	Börjar sjunga sången.
4.	Barnen		En del barn stampar inte med fötterna.
5.	Pedagogen	”Stampa.”	Närmar sig barnen och börjar stampa med sin egen fot och använder sitt kroppsspråk.
6.	Pedagogen	”Stampa”	Tittar på barnen och sedan ner på sin fot medan han fortsätter att spela gitarr och sjunga sången.
7.			Paus (pedagogen pausar) Pedagogen går fram till tavlan och pekar på bilden stampa och tittar ner på sin fot, stampar och tittar på barnen igen.
8.	Pedagogen	”Bra barnen. Nu har vi stampat. Nu tar vi klappa.”	Pedagogen introducerar ett nytt begrepp och pekar på bilden för klappa på tavlan.
9.	Pedaogen		Pedagogen ber barnen att titta på varandra medan de säger orden ” klappa med mina händer.”
10.	Alla		Alla tittar på varandra och klappar medan de sjunger.
11.	Pedagogen	” Härligt! Nu har vi tagit begreppen klappa, stampa och nu tar vi sista för idag.. hoppa!”	Pedagogen hoppar, pekar på bilderna och säger samtidigt ” hoppa” och pekar på bilden ”hoppa”.
12.	Alla	” Om jag vil så kan jag.. hoppa..”	Pedagogen och barnen sjunger sången samtidigt som de hoppat.
13.	Pedagogen	” Oj! Nu är denna stund slut för denna gången. Tänk vad tiden går fort när man har roligt. Hoppas ni också hade det roligt som jag. Bra jobbat allesammans! Idag har vi använt kroppen och rösten och lärt oss ord som stampa, klappa och hoppa. Tack för idag. Vi ses nästa vecka. ”	

I tur ett introducerar pedagogen vilka begrepp man ska försöka träna på och lära sig idag genom att nämna dem i tur och ordning. Pedagogen använder i aktiviteten olika stöttande resurser för att få barnen delaktiga i aktiviteten. I turerna 3, 8 och 9 i utdraget pekar pedagogen till exempel på tavlan där det finns bilder på respektive begrepp. Dessa bilder visar på de aktiviteter som barnen ska göra som hoppa, stampa och klappa. Denna handling kan tolkas som att pedagogen tar stöd i bilder och använder bilderna som medierade redskap och artefakter (Säljö,2000). Säljö (2000) menar att medierade redskap kan ses som en slags resurs som pedagoger använder för att hantera kunskapen i sitt ämne, vilket i detta fall är ämnet musik.

Bilderna kan även ses som ett sätt att förmedla det verbala begreppet med flera sinnen just för att få en förståelse för begreppet, vilket i sin tur kan leda barnen vidare i sin förståelse. Vid sådana språkliga utmaningar kan det även ge möjlighet till kommunikation (Säljö,2000). Detta kan vi se exempel på i tur 4 när pedagogen ser att några barn inte utför den rörelse som står på tavlan och han går fram och visar hur de ska göra. Mediering kan tolkas som att människan integrerar med olika slags redskap när man agerar och får då en förståelse för sin omvärld (Säljö,2000). I tur 5 går han fram till barnen som inte stampar och upprepar ordet och visar med fötterna. Barnen tittar på pedagogens fot och härmar pedagogen.

Kroppsspråket kan således ses som ett slags kommunikativ resurs (Maltén, 1998) som här fungerar som ett stöttande redskap. Pedagogens användning av sitt kroppsspråk vid bland annat turerna 2, 5, 6 och 7 är exempel där pedagogen använder sitt kroppsspråk som en resurs, som ett sätt att förstärka det som skulle göras eller sjungas. Utifrån handlingarna i tur 6 och 7 kan det förstås som att pedagogen försöker stötta barnet. Begreppet ”stöttning” (på engelska scaffolding) menar Säljö (2000) kan fungera som en form av möjlig funktion för barns lärande då barnet behöver en vuxen för att klara av något.. Pedagogen stöttade barnen genom att erbjuda ett bildligt begrepp då barnet inte verkat förstått det begreppet verbalt, vilket man kan se i tur 7. Handlingarna i tur 6 och 7 kan även tolkas som något som Nilsen (2018) benämner som direkt stöttande samspel, vilket innebär att stöttningen utförs inte enbart av det verbala språket utan även genom pauser, gester och blickar. De pauser i stöttningen som förekommer möjliggör för barnet att hinna reflektera innan de exempelvis agerar (Cohrssen et al, 2014a,b). Denna typ av stöttning dvs direkt stöttande samspel används ofta på yngre barn och kan vara till hjälp, vilket man se i turerna 5-7 m.m. Handlingarna i turerna 5, 6 och 9 kan tolkas som ett sätt för att få med alla i den aktuella aktiviteten och även som ett sätt för att erbjuda ett samspel och gemensamt fokus mellan varandra, barn och barn samt barn och vuxen. Pedagogens stöttning under aktiviteten kan förstås på flera olika sätt både verbalt, kroppsliga handlingar och med hjälp av artefakter och mediterande redskap.

5.2.2 Musikaktivitet 2/a.

Observation av musikaktivitet 2a/2b sker i åk1 på en grundskola. Gruppen består av 20 barn där majoriteten har svenska som första språk men det finns även barn som talar ett annat modersmål än svenska. Alla barn har kommit till en musiklektion i musiksalen där de blev bemötta av en pedagog. Pedagogen började sin lektion med att placera barn på olika platser i musiksalen. I en samling presenterade hon dagens planering för musikstunden. Pedagogen och barnen har sedan valt att arbeta med tema” Halloween”.

Aktiviteten för dagens musiksamling innebär att barnen ska dansa och samtidigt gestalta innehållet i en sång om halloween med hjälp av digitala verktyg (projektor). Läraren börjar lektion genom att starta sången på projektor och börjar visa med kroppen olika rörelse, barnen ställer sig upp och startar med att titta på projektor men även att härma sin lärare. Pedagoggen går runt i rummet och gestaltar, barnen härmar med rörelse från projektor men även från sin lärare. Hon kommer fram till ett barn som bara sitter på golvet och är inte med i aktiviteten.

Tur	Talare	Tal	Annan handling
1	Pedagogen	Nu ska vi dansa, titta på projektor först är det händerna upp och hopp..	Barnen tittar fram
2	Barnen		Barnen börjar dansa till musiken...
3	Ivan		Sitter still och tittar mot golvet.
4	Pedagogen	"Högst upp i taket bor ett spöke"....	Pedagogen iakttar Ivan sedan går fram till honom och lyfter upp hans händer och visar rörelsen.
5	Ivan		Följer upp pedagogens rörelse med sina händer och mimar.
6	Pedagogen	Vad bra Ivan. Fortsätt så.	Pedagogen ler mot Ivan.
7	Ivan		Fortsätter med sina rörelser och ler.

I tur 1 ger pedagoggen tydliga instruktioner, hur musikaktiviteten ska startas. I tur 2. börjar barnen delta i aktiviteten genom dans och gestaltning med hjälp av projektor och läraren. Tur 3. möter vi en situation där ett barn som vi kalas för "Ivan" inte förstår riktigt vad han ska göra. Tur 4 visar att läraren iakttar "Ivan" som sitter på golvet och lite senare går till honom för att hjälpa honom att komma i gång med rörelse som visas på projektor. Tur 5. visar att "Ivan" följer upp lärarens instruktion och skapar rörelser. I tur 6. bekräftar läraren "Ivans" rörelse. Tur 7. Visar att "Ivan" är glad och försätter gärna med rörelser tills sången är slut.

I förra situationen kunde man se hur pedagoggen med hjälp av mediering och stöttning gjorde att deltagande i aktiviteten förändrades för ett barn. Här ser vi tydligt vikten av samspel mellan deltagare, samt stöttning från pedagoggen. Detta kan bidra till att skapa trygghet och ge barn redskap att medverka mer fullt ut i gruppaktiviteter. Pedagogens syn var att förstärka Ivans förmåga att delta i aktiviteterna det vill säga att det som han verkade känna vara svårt att följa blev till slut något han kunde hantera. Det gjorde att han följde alla rörelser som visade så projektorn lika bra som alla andra barn i klassen. Projektorerna fungerade som en artefakt som stöttade barnen genom att vara en slags samspelspartner under denna lärande process i musikaktiviteten, men även pedagogens förmåga att tydligt skapa och genomföra en sådan lektion.

Multimodal kommunikation tolkas som ett begrepp där barn förmedlar sina upplevelser och kunskaper. I vårt fall kan det tolkas som att det förekommit multimodal kommunikation då barnen själva fick skapa sina rörelser med hjälp av en projektor som ett medierat redskap. Barnens deltagande och kommunikation skapade ett stämmingsfullt moment där de blev aktiva deltagare under en musikaktivitet.

För att kunna forma olika skapandemoment använder pedagoger olika redskap för att lära barnen nya saker inom musik. Ett redskap som en projektor i denna aktiviteten erbjuder möjlighet att man kan uttrycka sig fritt och kreativt under en musikaktivitet. Enligt Wallerstedt, Lagerlöf och Pramling (2014) kommer redskap i bruk inom olika situationer där barnen delar med sig musikupplevelser. Musikaktivitet 2a gav barnen möjlighet att väcka sin skaparförmåga genom att förstå sitt eget uttryck inom sångtemat. Barnen förstod med hjälp av pedagogen vad det innebär när man lyssnar och härmar olika ljud och rörelse med hjälp av mediterande redskapet som var en projektor. Oberoende av situation kan medierade redskap vara till hjälp och även skapa en stämning i barngruppen.

5.2.3 Musikaktivitet 2/b

I fortsättningen av musiklektionen ska barnen utveckla sin förmåga att skapa ljud med hjälp av rytmiska instrument för att skapa en spökhistoria. Pedagogen delade upp barnen i 3 grupper och förklarade hur de ska använda instrument för att skapa fyra ljud. Hon nämner även att barnen ska jobba tillsammans när de ska skapa ljud och tar fram låda med rytmiska instrument. Hon förklarar vidare att man ska använda sin fantasi för att skapa ljud och ger tips hur barnen kan använda instrumenten i lådan. Tanken var att varje grupp ska ha en låda med rytmiska instrument. Barnen började testa de olika instrumenten som fanns i lådorna och startade en diskussion om vilket ljud som skulle passa bäst till en spökhistoria. Varje grupp är redo att spela sitt ljud i sin grupp.

Tur	Talare	Tal	Andra handlingar
1	Pedagogen	Nu ska vi ta reda på hur kedjor som rasslar kan låta. Kan någon prova?	Pedagogen kommer fram med ett papper där det finns bilder på olika halloweensaker. Pedagogen tar även fram en låda med många rytmiska instrument.
2	Barn	Jag testar med en bjällra.	Tar upp en bjällra och visar hur detta kan låta.
3	Pedagogen	Vad bra. Kan man göra flera ljud?	Pedagogen tar upp andra begrepp ur spökhistorien och läser.
4	Barnen	Ja vi kan hämta andra instrument.	Barnen hämtar flera instrument från lådan och ställer dem framför sig.
5	Pedagogen	Vi kan börja med ”vinden blåser.”	Pedagogen visar hur man kan ljuda att det blåser.
6	Barnen	Uuuuuuu	Härmar ett ljud av blås uuuu och skrattar.
7	Pedagogen	Nu fortsätter vi vidare med	Pedagogen tar fram en

		”klockan slår”. Kom igen nu ska vi få hör hur klockan slår.	triangel och slår på den.
8	Barnen		Slår på trianglar samtidigt och försöker göra det i takt.
9	Pedagogen	”Porten öppnas”	Pedagogen försöker visa vilka instrument passar till det här ljudet.
10	Barnen		Slår på trummor.
11	Pedagogen	Vet ni hur en klocka tickar?	Pedagogen ljuder tick-tack.
12	Barnen		Slår på kastanjetter i olika takter.
13	Pedagogen	Alldeles tyst.	Pedagogen blundar och är helt tyst rör ej instrument.
14	Barnen		Alla barn är tysta sitter i en ring och försöker härma pedagogen.
15	Pedagogen	Nu ska vi vakna med ” kusliga ljud”	
16	Barnen		Låter Uuuuu

Att lyssna och skapa ljud kan förstås som en redskapsberoende aktivitet (Wallerstedt, 2014). Wallerstedt (2014) beskriver hur ”redskap medierar världen och dess fenomen för oss på meningsfulla sätt”. Dessa redskap hjälper oss att förstå världen på ett nytt sätt. I situationen ovan använder sig pedagogen av en mängd redskap och begrepp. Hon använder bilder som föreställer olika ljud och händelse inom halloweentema och instrument som ska föreställa ljud i den spökhistorian.

I tur 1 förklarar pedagogen de olika begrepp som knyter an till den spökhistoria hon berättat innan. Hon uppmuntrar sedan barnen att få fram hur de kan använda sig av olika rytmiska instrument för att kunna skapa olika ljud. I tur 2 kommer ett barn i gång med att skapa ett ljud med hjälp av en bjällra och de andra får lyssna. I tur 3 frågar pedagogen om man kan göra flera ljud med olika instrument samtidigt och börjar läsa andra begrepp som står i spökhistorien. Nu har hon fått barnen att spela på instrumenten och lyssna vilka ljud de skapar. Sedan introducerar pedagogen hur man kan ljuda vinden och använder därmed rösten för att gestalta ljudet. Detta blir ett andra steg, genom att först visa vilka ljud instrumenten kan göra men sedan också hur man kan gestalta dessa ljud gentemot något i ”verkligheten” här i historien som att det blåser. Här lyssnar man tillsammans i olika steg med ett gemensamt fokus. Barnen härmar nu hur det låter när man blåser och sedan säger pedagogen nu ska ni få höra hur klockan slår och tar fram en triangel.

Nilsen(2018) förklarar att pedagogens stöttning är ett viktigt moment eftersom den skapar möjlighet för reflektion under lärandeprocessen i en sån aktivitet som innebär användning både av rösten instrumentet språket och kroppsrörelserna.

I tur 4 till 16 försöker pedagogen bygga upp en lärandeprocess där alla barn blir inkluderade i en aktivitet att skapa olika ljud men även att följa lärarens instruktioner under musicerandet. Barnen spelade in ljud för varje begrepp som pedagogen läste högt och det blev ett ensemblespel med spökhistoria som temat. I fortsättningen försöker pedagogen använda sin röst och kropp som verktyg för att hjälpa barnen att utveckla sitt musicerandet och

musikskapandet. Det moment tolkades som att barnen har förstått uppdraget att skapa en sångberättelse med hjälp av röst och olika ljud från rytmiska instrument.

Vi kan jämföra vår situation med det som Wallerstedt och Pramling (2009) beskriver som att pedagogen genom multimedial kommunikation kan skapa och demonstrera enkla uttryck. I vårt fall använde sig barnen och pedagogen sig av sin skaparförmåga för att nå fokus i musikskapande med olika rytmiska instrument. Pedagogen använde bild som stöd, språk och rytmiska instrument för att förstärka de ord som hon använder i ljudskapandet. Det vill säga att musikskapande ska stödjas med ord och gester. Säljö(2000) påpekar att pedagogens engagemang bidrar till en meningsskapande process där både barn och pedagog använder sig av olika resurser. Med hjälp av olika verktyg som rytmiska instrument kan vi fastställa att barnen hade lätt att samspela och skapa ett musicerande moment med hjälp av pedagogens stöttning. Lärande inom dessa processer visar hur pedagogen med sin kompetens och metod berikar barns uttryck i musicerande. I detta fall blev det att läraren har skapat en undervisning där eleverna fick skapa sina egna ljud med hjälp av sin egen kreativitet och musicerande. Samspel mellan barn och läraren inom spökhistoria har skapat en lekfullt musikalisk aktivitet där man integrerade lek och lärande.

Pedagogen skapade en lärandesituation där barnen hade möjlighet att höra, testa och spela vilket gjorde att barnen fick förutsättningarna att bli aktiva aktörer i en lekfull musikaktivitet. Pedagogen ses som en viktig aktör i olika meningsskapande aktiviteter. Att skapa en situation där barnen har möjlighet att tänka och förstå. Lärarens ambition som medskapare är att låta barnen upptäcka olika sätt att spela på. På så sätt väcker pedagogen barns förmåga att utforska sina musikaliska förmågor och kunskaper. Det blev en aha-upplevelse för alla barn och det märktes på deras intensitet och lust att lära ut denna sången om spökhistorien. Pedagogen avslutade lektionen med att berömma alla barn och gav en gruppkräm. Glädje kändes och barnen fortsatte att mima melodin tills de gick ut ur musiksalen.

5.3 Sammanfattning av analys och didaktiska reflektioner

I våra observationer finns det en del gemensamma resultat. Det vi ville forska och få svar på finner vi att det är gemensamt för alla observationerna. Liknelsen mellan observationerna tolkar vi kan vara att pedagogerna fick till slut med alla barnen med hjälp av olika resurser, både med hjälp av kroppen, medierade redskap, bild stöd m.m. Detta påvisar vikten av pedagogens roll och att pedagoger bör ha kunskap och erfarenheter inom olika tillvägagångssätt att arbeta med barn och med hjälp av olika resurser. De olikheterna i resultaten av observationerna har varit exempelvis att pedagogerna valde olika tillvägagångssätt och metoder även om de hade liknande mål med musikaktiviteterna.

Redskap som stöttning för barns deltagande och lärande i aktiviteterna var bland annat att pedagogerna använde fler resurser på olika sätt. I musikaktivitet 1 använde pedagogen bilder som redskap medan i aktiviteterna 2a och 2b använde pedagogen projektorn som redskap. Bägge pedagoger använde instrument och sina röster som verktyg under musikaktiviteten. Dessa redskap gjorde att barnen fick fokus på olika lärandeprocesser samt gav barnen en möjlighet att ta till sig kunskapen utifrån sina egna förmågor. Resultatet av olika metoder och tillvägagångssätt hos pedagogerna visade sig på så vis att barnen fick utveckla sina kunskaper och därigenom få utveckla deras progression.

I musikaktivitet 1 fanns det ett fokus på att både få med barnen i aktiviteten och att lära dem nya begrepp med hjälp av en sång. I resultatet av denna observation framkommer det olika metoder och tillvägagångssätt under en sångsamling vilket gör att barnens deltagande i aktiviteten stärks med hjälp av fysiska handlingar i ett språkligt sammanhang. Mediering kan tolkas som att människan interagerar med olika slags redskap när man agerar och får då en förståelse för sin omvärld (Säljö,2000). Vidare framkommer i resultatet att gruppaktiviteten har en tydlig struktur med en inledning och ett avslut, en röd tråd. Pedagogerna använde sig utav både verbalt språk och kroppsspråket som resurser. Resurser kan ses som både fysiska och verbala ting. Användandet av redskap som resurs som exempelvis röst och instrument kan tolkas vara ett sätt för pedagogerna att hantera kunskapen i sitt ämne i detta fallet musik (Säljö, 2000). Användandet av pedagogens kroppsspråk kan även det ses som ett kommunikativt redskap och som en förstärkare till det som ska göras eller sjungas (Maltén,1998).

Resultatet påvisar även att pedagogerna såg det barn som hade svårighet att följa med under aktiviteten och reagerade på detta genom att agera som en stöttepelare och stöttade barnet i dess förståelse och utförande genom aktiviteten som Säljö (2000) beskriver som begreppet scaffolding. Med hjälp av pedagogerna kunde barnet som hade svårighet att följa med under aktiviteten delta och vara en i gruppen. Resurserna som användes under aktiviteten utöver kroppsspråk och samtal var röst, bild stöd och instrument. Resultatet av en gemensam gruppaktivitet är ett sätt för barnen att delta på olika premisser (Kullti,2012).

I musikaktivitet 2a och 2b var fokuset på det gemensamma deltagandet i sångaktiviteten med hjälp av medierade redskap. I resultatet framkommer det att barnen har haft möjlighet att skapa gemensamma rörelser och ljud tillsammans med pedagogerna Detta kan ses som medierade redskap som Säljö(2000)belyser. Pedagogernas stöttning inom aktiviteterna kan även här ses som ett stöd för vidare utveckling av aktiviteterna. Språket var avgörande för att bilda en förståelse eftersom att barnen fick skapa sina egna ljud med hjälp av ljud effekter och bild stöd via projektorn. Kullti (2012) påvisar att språkliga aktiviteter inom musik bygger vidare på barns initiativ och handlingar. Med fokus på att använda språket och musik syftar Kullti (2012) på att skapa gemenskap där barn språkutveckling ses som en pedagogisk målsättning. Delaktighet i de vuxenledda aktiviteterna ger förutsättningar för pedagoger att fokusera på barns utveckling och potential. Olika typer av resurser inom musicerande och vid språkliga utmaningar erbjuder möjlighet till att barnen kan tillägna sig kunskap både socialt och verbalt. I observationerna 2a och 2b använde pedagogerna rösten, kroppsspråket, instrument och bild stöd via projektorn som resurser för aktiviteterna.

Diskussion

5.4 Resultat diskussion

Musik är något man identifierar sig med, speglar sig i, samt att det stärker känslan av vem man är och vad man tror på. Inom skolans värld kan man visa på olika nationella musikkulturer som ett sätt att visa intresse och respekt för invandrades kultur och språk. Men det är lika viktigt att ge barnen med ett annat modersmål del av den svenska sångskatten som ett lustfyllt sätt att ge en känsla av tillhörighet och samtidigt arbeta effektivt med det svenska språket. Med musikens hjälp kan man möta olika människor oavsett ålder, bakgrund eller språk och på så vis både få och ha en gemensam glädje med ett interkulturellt förhållningssätt. Ett givande samt medvetet medel som används som språkfrämjande resurser, både för att överbygga både kultur och språkbarriärer är just att använda både musik och rörelse. Syftet med detta medel är att stärka barnens självförtroende och att hjälpa med att utveckla det svenska språket. (Jederlund,2011).

I vår studie har vi observerat musikaktiviteter inom olika verksamheter som förskolan, förskoleklassen och årskurs 1 i två olika skolsammanhang. Vi ville undersöka hur läraren arbetar för att inkludera alla barn i musikaktiviteter med specifik fokus på barn som inte har svenska som modersmål. Vi har även varit intresserade av vilka redskap som användes och fick betydelse i dessa processer.

Våra forskningsfrågor var:

- På vilket sätt stöttar och hur försöker pedagoger göra barn, med fokus på flerspråkiga barn, delaktiga i musikaktiviteter?
- Vilka olika kulturella redskap används och får betydelse i dessa aktiviteter?

I analysen av musikaktiviteterna har vi sett att pedagogernas planering och tanke var att med hjälp av musik skapa en miljö där det finns möjlighet att främja språket och deltagandet exempelvis för barn med ett annat modersmål än svenska.

Genom att pedagogerna planerar sina musikaktiviteter för de flerspråkiga barnen, men även andra barn som exempelvis behöver stöttning har vi sett vikten av musikaktivitetens upplägg och genomförande. I observationerna kan man se att pedagogerna har planerat sina aktiviteter med omsorg och att pedagogerna använde olika artefakter som resurser och stöd som exempelvis projektor, bild stöd och kroppsspråk under aktiviteterna.

I musikaktivitet 1 använde pedagogen sig av olika resurser för att förstärka det som var målet med aktiviteten det vill säga att barnen ska lära sig nya begrepp. I situationen visas hur pedagogen använde olika stöttande och medierade redskap som bilder och sitt kroppsspråk för att stötta barnen. Pedagogen följde hela tiden och försökte integrera med de barn som inte kom igång med att göra de rörelser som bilderna och sången gestaltade. Pedagogen använde sig av en sång för att få in de begrepp som barnen skulle lära sig exempelvis begreppen stampa och klappa. Han förstärkte även orden med hjälp av att använda och peka på begreppen som hängde på tavlan som ett bild stöd. Barnen fick använda sin röst och sitt kroppsspråk för att ljuda och härma pedagogen. Pedagogen kunde med hjälp av olika redskap under aktiviteten lyfta fram alla deltagare och hjälpa de att bli mer delaktiga i aktiviteten och förstärka deras tilltro till sin egen förmåga (Wallerstdt & Pramling,2014).

I musikaktiviteterna 2a/b kan pedagogen beskrivas använda mediering av begrepp som stöttande redskap i aktiviteterna. Med hjälp av multimodala redskap som projektor och instrument kunde pedagogen stärka barnens musicerande och musikskapande. I första delen har pedagogen stöttat barnen genom att visa kroppsrörelser som även förstärktes med hjälp av projektorn. I andra delen av aktiviteten har pedagogen inspirerat barnen att med hjälp av olika rytmiska instrument skapa ljud. Under dessa två aktiviteter stärktes barnens förmåga till sitt egna musicerande och musikskapande. I de observerade situationerna visas hur pedagogen använde olika stöttande och medierade redskap som bilder, projektor och kroppsspråk för att stödja barnen. Pedagogen följde hela tiden de barn som inte kom igång med att göra de rörelser som bilderna och sången gestaltade. I situationerna följde pedagogerna barnen och använde direkt stöttande resurser (Nilsen,2018) som att visa barnen rörelserna och låta dem härma dessa.

Analysen visar därmed hur pedagoger med hjälp av olika redskap under aktiviteterna kan lyfta fram alla deltagande och hjälpa dem att komma i kontakt med musikaktiviteten. Ett konkret sätt som våra pedagoger använde sig utav var att använda kroppen, göra rytmer, och gestalta. I situation 2 visas hur ett barn går från en passiv till mer deltagande roll med hjälp av pedagogen. Barnet som heter Ivan kunde med hjälp av pedagogens stöttning agera allt mer under musikaktivitetens gång.

Pedagogens kompetenser har en viktig roll och likaså de kulturella redskapen och resurser. Med hjälp av observationerna och dess resultat kan vi tolka det som att olika redskap har olika betydelser för olika musikaktiviteter. Redskapen som pedagogerna tog hjälp av under sina aktiviteter var bland annat bild stöd, röst, kroppsspråk, instrument och projektor. De fungerade som förstärkning av det som pedagogerna ville lära ut och även som stöttning och hjälpmedel för att få alla barnen att förstå och vara delaktiga i aktiviteterna.

5.4.1 Resultat i ljuset av tidigare forskning

Vårt resultat av observationerna tycks visa det som vi läst på i tidigare forskning kring ämnet att studera hur flerspråkiga barn i tidigare åldrar agerar under musikaktiviteter. Både vårt resultat och resultatet av tidigare forsknings påvisar mycket gemensamt i form av exempelvis vikten av pedagogens kunskap och kompetens, vikten av stöd, utformning av aktiviteterna (inledning, syfte, avslut och mål) och pedagogens mål att berika barns musikupplevelse. Kullti (2012) belyser att språkbyte har en stor betydelse för flerspråkiga barn i en musikaktivitet. Även Jederlund (2011) bekräftar och stödjer sambandet mellan barns språk och musikutveckling. Vidare menar han att en aktiv social miljö bidrar till ett meningsfullt lärande där språket både lärs och utvecklas bäst. Lagerlöf (2014) påvisar vikten av användandet av multimodala teknologier och menar att man idag använder det mer i dagens skol och förskole värld. Ehrlin (2009) nämner vikten av tidigare erfarenheter hos flerspråkiga barn och att det är viktigt att ta tillvara på tidigare kunskaper för att bygga vidare på den kunskapen. Vi avslutar resultatet med vad Wallersted (2014) kommit fram i sin forskning vilket är att barn och barn samt barn och pedagoger integrerar med varandra med hjälp av musik och samtidigt förstärker den aktuella musikaliska aktiviteten.

5.5 Didaktiska reflektioner och betydelse för yrkesutövningen

Vi har i vår studie fått exempel på tillvägagångsätt och metoder som pedagoger använder för att stärka barns sätt att uttrycka sig språkligt och lära sig begrepp genom olika musikaktiviteter. I exemplen har vi sett olika resurser som pedagoger använder och vi anser även att det är viktigt som pedagog att ha flera tillvägagångsätt för att arbeta med musicerande och musikskapande. Ännu en förståelse vi har fått genom vår studie är att det finns inget enkelt facit när det gäller flerspråkighet och språkinläring utan att man får ha i åtanke att alla barn tänker, agerar och lär på olika sätt och på så vis ser vi även vikten av att alltid utgå från individen och vara lyhörd för hur barn hanterar instruktioner och deltagande i olika aktiviteter. Att som pedagog vara närvarande, lyhörd, brinna för verksamhetens olika delar som exempelvis i vårt fall språk och musik, samt att se barnen både individuellt och som grupp är betydelsefullt. Vi ser i våra aktiviteter hur pedagogen i sitt upplägg med hjälp av digitala och språkliga resurser fungerar stöttande för barnen och är några viktiga faktorer som spelar stor roll för utvecklingen och lärandet. Resultat av denna undersökning kan visa hur resurser i den sociokulturell miljö har stor betydelse för barn med ett annat modersmål för deras lärande. Interkulturellt förhållningsätt bidrar till en bättre inlärningsprocess hos barn och främjar utvecklingsnivå hos flerspråkiga barn. Det har framkommit ur våra intervjuer och observationer att pedagogerna ser flerspråkighet som något ”vanligt”, bra och positivt. Alla vi intervjuat och observerat verkar brinna för ämnet musik och det syns i sättet de arbetar och pratar. Denna glädje och låga kan smitta av sig på barnen och de kan få ut så mycket utav detta. Musik kan ses som något som hjälper och främjar språket vilket det har framkommit i både observationerna och intervjuerna.

Om man ska jämföra de tre observationsmoment ser vi att pedagogerna har arbetat ut utifrån olika modeller och arbetssätt att anpassa sångsamlingarna. I de observerade situationerna har pedagogerna lyckats med att få in en lärande miljö där alla barn blev inkluderade och delaktiga i sångsamlingarna då pedagogerna arbetade på olika sätt och med olika resurser för att få med alla barnen. I vårt möte med pedagogerna har vi även sett att de har en ambition att skapa en pedagogisk miljö där alla barn inkluderas.

Pedagogerna uttrycker att genom musicerande visar barnen glädje, har möjlighet för att skapa bättre och rikare ordförråd, grammatik m.m. Att fånga och få med alla barnen är ännu en viktig del att tänka på och de observationerna har visat att pedagogerna lyckades fånga och få med alla barnen i aktiviteten. De barn som eventuellt inte förstod vad som skulle göras fick extra stöttning av pedagogen på olika sätt exempelvis via bild stöd och med hjälp av pedagogens kroppsspråk och härmande, vilket resulterade i att barnen klarade av det som aktiviteten gick ut på och fick en extra push i självförtroendet i själva musicerandet. De kunde likaså följa med i aktiviteterna även om de inte hade det svenska språket helt och fullt ut. Med hjälp av mediering och medierade redskap kunde pedagogen få med alla barnen och de kunde förstå och vara delaktiga i musikaktiviteterna. Det framkom i resultatet även att barnen har blivit bekanta med olika redskap som projektor, bild stöd m.m. Samverkan mellan pedagogerna under våra observationer har hjälpt oss att få en förståelse för själva processen eftersom barnen och pedagogerna har delat sina erfarenheter under musikaktiviteterna. I resultatet ser vi även tydligt att det sociokulturella perspektivet som både är grunden till läroplanerna och vad dagens förskolor och skolor grundar sig på, vilket speglar vikten av att vi lär av och med varandra. Detta synsätt leder till en gemenskap, meningsfull utveckling samt lärande där barn med annat modersmål och alla barn utvecklar sina kunskaper och färdigheter. Sociokulturella perspektiv siktar till att skapa gemenskap vilket även har visats i.

Musikaktiviteterna med barnen som vi analyserat kan ses som ett sätt att arbeta med språket. Man skulle därför kunna säga att tillsammans med barnen har man här försökt skapa en verksamhet för alla där möten och integration prioriteras och är en av de viktigaste utgångspunkter för att utforma en verksamhet där alla barn ses och uppmärksammas oavsett bakgrund. I interaktion och kommunikation är artefakter och gruppaktiviteter viktiga delar som främjar barns förståelse, språkighet och deltagande. Då vi sökt efter tidigare forskning kring flerspråkighet och musik kan vi tycka att det finns en del forskning kring ämnet men att det samtidigt behövs mycket mer. Vi har upplevt att vårt resultat stämmer överens med till stor del av resultatet av annan tidigare forskning. Det som vi kommit fram till och det som resultatet av tidigare forskning påvisar är bland annat vikten av utformning av aktiviteterna, pedagogens roll, resurser samt barnens deltagande så att varje barn kan delta på sina egna villkor (Kultti, 2009; Lagerlöf m.fl. 2014).

Skolverket (2016) understryker att aktiviteterna bör anpassas utifrån varje barns förmåga. De ska främja elevens fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i barnens tidigare erfarenhet, bakgrund och språk eftersom barnen lär sig att använda språket i samvaro med sin omgivning. Vårt resultat påvisar att vi pedagoger bör vara medvetna om vårt uppdrag om att skapa en lärande arena där alla barn ska känna sig trygga, sedda och hörda. Pedagogernas största uppgift är att skapa förutsättningar att barnen växer i sin roll både språkligt och kunskapsmässigt. Vidare bör pedagogerna även skapa en miljö där alla barn ska vara inkluderande och med hjälp av rätt redskap och metod kan man inkludera alla barn i aktiviteter. Vidare har vi kommit fram till med hjälp av vår studies resultat att barns språkande samt sociala kunskaper är sammanflätade och bildar en helhet för våra förskolor och skolor. Pedagogernas mål och syfte med aktiviteterna har bidragit till en god lärande process för att kunna utforma samt utgå från de didaktiska frågorna.

Det vore intressant att se fler studier som studerar flerspråkiga barns deltagande i olika pedagogiska praktiker som i musik. Man skulle även kunna ta andra intresseområden som exempelvis samspelet mellan barnen vid musikaktiviteter. Även för att fler ska få möjlighet att få upp ögonen hur estetiska ämnen som i detta fall musik kan användas för barns språkutveckling. Utifrån egna erfarenheter ses idag musik mera som ett "roligt ämne" och tas inte på lika stort allvar på som tex mer etablerade ämnen som svenska eller matematik. Eftersom utveckling av språkliga färdigheter beror på deltagande i slags lärande praktiker inter bara inom ämnet svenska (Säljö,2000) finns det hos oss ett intresse för att fortsätta att arbeta kring och studera flerspråkighet och musik. I och med den nya reviderade läroplanen hoppas och tror vi att musik har fått en högre status och bör ses som det hädanefter. I samband med vår studie har vi även fått upp ögonen för de positiva effekter som musik kan ha för barns språk och för deras deltagande i pedagogiska aktiviteter. Resultatet av vår undersökning visar hur musikaktiviteterna blev en arena för att mötas och för att skapa en gemenskap. Detta skulle fler pedagoger behöva "upptäcka" och ett sätt att göra det på är att ta tillvara på personers intresse för ämnet men även också att forska om det mer.

6 Referenslista

- Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok* (1. uppl. ed.). Stockholm: Liber.
- Bjorndal, C. (2005). *Det värderande ögat*. Stockholm: Liber AB.
- Centerheim-Jogeroth, M., & Mulder, V. (1997). *Vägen till språket* (1. uppl. / 11. [tr.] ed.). Stockholm: Liber.
- Dolk, K. (2013). *Bångstyriga barn: makt, normer och delaktighet i förskolan*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet.
- Doverborg, E. (2006). *Små barns matematik: Undervisning & lärande*
- Ehrlin, A. (2012). *Att lära av och med varandra. En etnografisk studie av musik i förskolan i en flerspråkig miljö*. Doktorsavhandling i musikvetenskap med musikpedagogisk inriktning. Örebro universitet.
- Jederlund, U. (2011). *Musik och språk*. Stockholm: Liber AB.
- Kultti, A. (2012). *Flerspråkiga barn i förskolan: Villkor för deltagande och lärande* (Doktorsavhandling, Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande). Från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/29219/1/gupea_2077_29219_1.pdf
- Lagerlöf, P., Wallerstedt, C. & Pramling, N. (2014). Playing, new music technology and the struggle with achieving intersubjectivity. Tillgänglig: <file:///C:/Users/Jeli/Downloads/LagerlofEtAl2013.pdf>
- Lalander, P. (2015). *Observationer och etnografi*. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter. *Handbok i kvalitativa metoder*. 2. uppl. Stockholm: Liber.
- Lundgren, P. (2014). *Lärarens handbok : läroplaner, skollag, yrkesetiska principer, FN:s barnkonvention*. Studentlitteratur AB
- Lundgren, U, Säljö, R. & C. Liberg 2000, (Red). *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare*. Stockholm: Natur & Kultur
- Löfdahl, A. (2004). *Förskolebarns gemensamma lekar: mening och innehåll*. Lund: Studentlitteratur.
- Maltén, A. (1998). *Kommunikation och konflikthantering – en introduktion*. Lund: studentlitteratur.
- Nilsen, M. (2018). *Barns och lärares aktiviteter med datorplattor och appar i förskolan*. (Gothenburg studies in educational sciences, 423).
- Pramling Samuelsson, I. & Johansson, E. (2007) *Att lära är nästan som att leka*. Stockholm: Liber

Riddersporre, B. & Söderman, J. (red.) (2010). *Musikvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & Kultur.

Sheridan, S. & Pramling Samuelsson, I. (2009). *Barns lärande: fokus i kvalitetsarbetet*. Stockholm: Liber.

Skolverket (2015). Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan – pedagogisk dokumentation. Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2016). Läroplan för förskolan Lpfö 98. Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2013). *Forskning för klassrummet, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken*.

Svensson, P., & Ahrne, G. (2015). *Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt*. I G. Ahrne, & P. Svensson (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken - Ett sociokulturellt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Vetenskapsrådets rapportserie 1:2016. Vetenskapsrådet: Stockholm.

Wallerstedt, C., Lagerlöf, P & Pramling, N. (2014) *Lärande i musik, barn och lärande i tongivande samspel*. Malmö: Gleerups.

7 Bilagor

Bilaga 1

Hej,

Vi är två studenter som skriver ett examensarbete som är en del av slutet på vår utbildning till förskollärare vid Göteborgs Universitet. Studien kommer att genomföras under höstterminen 2018 och i samråd med handledare från Göteborgs universitet. Materialet kommer att samlas in genom intervjuer och sedan med observationer. Vi är intresserade av hur man arbetar med flerspråkiga barn och intervjun kommer att beröra din uppfattning/erfarenhet av barn med annat modersmål än svenska. Fokus ligger på frågor och pedagogiska strategier som handlar om undervisning och delaktighet inom det estetiska ämnet musik i förskolan. Intervjun beräknas ta ca 15 min. Intervjun kommer att spelas in och skrivas ut i text. Deltagandet i intervjun är helt frivilligt och du kan när som helst avbryta din medverkan utan närmare motivering. All information som lämnas under intervjun är konfidentiell och kommer att behandlas med säkerhet så att obehöriga inte får ta del av den.

Ytterligare upplysningar om studien kan lämnas av oss och vi nås på följande mailadresser: jelena.ostojic@katolska.se   bojana.dragovic@katolska.se

Handledare: Magnus Karlsson e-mail: magnus.karlsson@ped.gu.se

Kursansvarig: Agneta Simeonsdotter Svensson

e-mail: agneta.simeonsdotter@ped.gu.se

Vi vill härmed fråga om du vill delta i denna studie: JA   NEJ

Bilaga 2

Intervjufrågor

1. Vad har du för yrke?
2. Hur många år har du arbetat inom yrket?
3. Hur arbetar ni med musik i er verksamhet?
4. Vilka faktorer tar du hänsyn till vid planering av musikaktivitet med flerspråkiga barn? Vilka tankar ligger till grund för er metod/tillvägagångssätt/planering?
5. Hur organiserar ni verksamhetens arbete med musik så att den blir språkfrämjande för barn med annat modersmål än svenska? (Hur använder du sång/musik/rytm för att stödja barns språkinlärning/språkutveckling?)
6. Vilken betydelse har musiken för språkinlärningen, enligt dig?(Hur ser du detta?)
7. Vad upplever du är viktigt (vad krävs enligt dig)för att musik ska kunna vara ett stöd för andraspråksutvecklingen?
8. Vad i språkutvecklingen upplever du att musik stödjer/stimulerar?
9. Vilken/vilka effekter ser du barngruppen av att arbeta med musik?(bra/och mindre bra sidor med att arbeta med musik).
10. Ser du att det musikaliska? arbetet har gett resultat?(På vilket sätt i så fall, ex ordförråd, uttal m.m).

